



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Cap. I. De essentia hujus Sacramenti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957



TRACTATUS IV,

De Sacramento Pœnitentiæ.

CAPUT I.

De Essentia hujus Sacramenti.

DUBIUM I.

Quæ sit ejus materia & forma?

Resp. Materia remota, & necessaria, est omne peccatum mortale, post baptismum commissum, & non confessum. Materia sufficiens, etsi non necessaria, est omne veniale post baptismum commissum, vel etiam mortale, aliàs ritè confessum. Materia proxima sunt actus pœnitentis, contritio, confessio, & satisfactio: quarum ultima est integralis tantum, (ut patet in infirmo, qui si ratione destituatur, solet absolvi absque satisfactione) duæ priores sunt essentielles, ut communiter docetur contra *Scotum*, qui totam essentiam ponit in absolutione. Porro, peccata sunt tantum materia circa quam; actus verò pœnitentis, materia ex qua. *Laym. l. 5. tit. 6. c. 4. ex communi.* Unde de resolves.

I. Et si

1. Etsi peccatum mortale remissum quomocumque sit, teneris tamen confiteri, si non feceris. *Trid. sess. 14. c. 15.*

Omitti possunt venialia, vel omnia vel aliqua; item mortalia semel ritè confessa, verbi gratia, in Confessione generali, ut docet *Dian. p. 3. t. 4. res. 5. Card. de Lugo d. 16. nu. 5. 6.* contra *Victoriam, Ledes. & alios.* In qua etiam non est necessarium; addere peccato mortali, quòd post ultimam confessionem sit commissum, docet *Bon. d. 5. q. 6. s. 2. Dian. tom. 2. t. 4. R. 62. & tom. 3. t. 3. R. 65. Card. de Lugo d. 16. s. 2. num. 47. ex Sanch. & Con.* quod est probabile, nisi circumstantia aliqua v. g. speciem mutans, vel reservatio casus, vel proxima peccandi occasio, aliud requirat, & pœnitentia sufficiens imponatur. *C. Lugo Tambur. de exp. d. conf. l. 2. c. 1.* Tutius tamen est nova ab antiquis secerne.

111. Ponenda semper est materia certa; qualem esse negat *Sanctius in sel. d. 7.* apud *Dian. p. 3. t. 4. R. 52.* quòd quis non responderit divinis inspirationibus, non fecerit bonum quod potuit, & similes imperfectiones. In quibus tamen exponendis, non tenetur Confessarius impedire pœnitentem, ut docet *C. de Lugo l. c. num. 103.* contra *Sanctium.* Quod si haberi certa non possit, pro ratione dubii danda est absolutio; ut sub dubio, si materia prorsus dubia sit; vel absoluta, si certa videatur. Ita *Suar. Lay. l. 5. t. 5. ca. 3. & alii commun.*

Resp. I. Forma Sacramenti Pœnitentiæ sunt verba absolutionis: *Ego te absolvo à Peccatis Tuis* (ubi licet de essentia tantum sit *Absolutio*)

solvo Te; debent tamen addi reliqua, præsertim in articulo mortis secundum quosdam sub mortali, secundum alios sub veniali, ut *v. Granada*, voce prolata in præsentem; absentem enim *Clement. VIII.* absolvi prohibuit, sub pœna excommunicationis. Unde resolves.

I. Invalidum est absolvenntu, signo scripto: item absolvere absentem; quod docent *Alensis, Medin.* & alii, sed vetitum nunc, ut modo dictum.

II. Valida est absolutio, si reverentiæ causa dicatur: *Absolvo dominationem, excellentiam, vel majestatem vestram, &c.* Quia non mutatur essentialiter, & sunt verba æquivalentia. *Aversa v. script. I. cap. 1. d. 2.* Non valet autem, si dicatur: *Absolvat te Deus; vel Absolvat te Christus.* *Aversa q. 12. f. 2.*

III. Orationes præviæ & subsequentes formam, ut: *Misereatur tui, &c.* & *Passio Domini, &c.* quæ secundum *Trid.* laudabiliter adduntur, non sunt necessitatis, & ex causa rationabili omitti possunt, v. g. si breves sint confessiones, vel multi confitentes, ut *v. Dian. p. 3. t. 4. R. 97.* tunc enim sufficit dicere, *Absolve te à peccatis tuis in nomine &c.* (vel si timeatur censura.) *absolve te à vinculo excommunicationis; deinde à peccatis tuis, &c. v. Sa. v. Absolutio.*

IV. Elevatio manus, eiusque impositio in caput, item formatio Crucis, est libera, etsi debet servari consuetudo. Ita *Laym. c. 5.* ubi idem dicitur de apertura capitis, Forma autem *Clement. VIII.* ut tradit *Sa.* & *Rituale Romanum*, est hæc, quæ

omnes urantur, suadet *Paulus V.* ideoque omnibus tenenda memora' iter: *Misereatur tui omnipotens Deus, & dimissis peccatis tuis perducatur te ad vitam aeternam, Amen:* deinde elevata manu pergit: *Indulgentiam, absolutionem & remissionem peccatorum tuorum, tribuat tibi omnipotens & misericors Dominus, Amen.* Dominus noster *IESVS Christus* te absolvat, & Ego auctoritate ipsius, te absolvo ab omni vinculo excommunicationis, suspensionis, (quæ vox circa laicos omittitur) & interdicti, in quantum possum, & tu indiges: Deinde ego te absolvo à peccatis tuis, in nomine *Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Amen.* Passio Domini nostri *IESVS Christi,* merita *B. V. & omnium SS. quicquid bonifeceris, & mali sustinueris, sit tibi in remedium peccatorum, augmentum gratiæ, & primum vite aeternæ, Amen.*

DUBIUM II.

Quæ is contritio requiratur?

Suppono, quod contritio in communi, sit dolor ac detestatio peccati commissi, cum proposito emendandi, ut habet *Trid. sess. 14.* Ubi etiam dividit in Perfectam, quæ absolute sic dicitur; & in Imperfectam, quæ attritio dicitur. Perfecta est, quæ elicitur ex motivo caritatis, propter Deum summè dilectum: & hæc se sola mox iustificat, etsi cum voto & ordine ad confessionem, quam deinde facere teneris. Imperfecta est, quæ

quæ ex inferiore motivo, supernaturali rante concipitur.

Resp. Ad Sacramentum hoc sufficit, & requiritur saltem attritio formalis, supernaturalis, efficaciæ, & universalis, (respectu mortalium) concepta in ordine ad confessionem, vel saltem absolutionem: Est communis. v. Bon. d. 5. q. 5. & Schol. ac colligitur ex *Trid. l. c.* Unde resolves.

I. Non requiritur contritio existimata ut voluit *Gabriel*.

II. Non sufficit, 1. Attritio existimata tantum, licet inculpabiliter: quia vera attritio est pars essentialis. 2. Nec desiderium absolutionis, sine affectu ad peccata; idque etiam si tantum confitearis venialia, ut habet sententia communis, contra *Angles*, & quosdam alios, quos sequitur *Tamb. l. 1. exped. conf. cap. 3. v. Dian. p. 9. R. 31.* Unde peccat graviter, qui etiam sola venialia, vel sola mortalia alias confessâ, sine omni formali dolore, confitetur: quia non ponit materiam sacramenti, & saltem periculo sacrilegii se exponit. Ita *C. Lugo. d. 14. s. 8. & c. commun. v. Dian. p. 3. l. 4. R. 116. Bon. d. 5. q. 5. sect. 1. p. 3.* Non ramen est necesse, ut dolor se extendat ad omnia venialia, quorum sibi pœnitens est conscius. *Suar. Laym. Lugo.* Imò notat *Tamb. l. c.* satis esse de uno veniali dolere formaliter, etsi plurium sis conscius, de quibus nec dolorem, nec propositum emendandi habeas, sive ea confitearis, sive non.

III. Non

III. Non absolvitur, qui dolet, licet intensissimè, tantum propter infamiam, damna, aliasve pœnas temporales præcisè, etsi ex inculpabili ignorantia: quia non est dolor supernaturalis; nec ignorantia, aut bona fides potest supplere defectum essentialium. *Bon. l. c. &c.* Limitat tamen *Regin. cum Tamb. in exped. conf. l. 1 c. 1.* nisi doleas propter istas, ut à Deo inflictae, vel infligendas.

IV. Ad attritionem non requiritur ulla intensio, vel duratio temporis, ut vult *Durand.*

V. Etsi debeat esse de omnibus peccatis mortalibus, non requiruntur tamen singuli dolores de singulis, ut vult *Angles*, sed sufficit unus actus, de omnibus simul sumptis, etiam oblitis: ideoq; peccata graviter, qui sciens prudens non atteritur universaliter, de omnibus mortalibus nondum remissis *Bon. &c. l. c.*

VI. Non sufficit dolere, quòd non doleas, ut habet *Narv. & Sa*, nec velle ita non peccandi. Ratio curiusq; , quia non est dolor de peccatis cõmissis, cum quo affectus ad ea stare potest. *Henric. Vasq. Bon. l. c. n. 7.* Ubi rectè notat, cum actu, quo quis dolet se non dolere de peccatis, plerumq; conjunctum esse dolorem de peccatis, etsi pœnitens eum non dignoscit.

VII. Etsi dolor hic debeat esse summus appetitivè, ita ut nihil magis detesteris, quàm peccatũ, malisq; omnia mala hujus mundi perpeti, quàm mortaliter contra Deum peccare: non tamen opus est, imò nec expedit, particulares facere collationes; v. g. mallem hoc vel illud malum subire, quàm mortaliter peccare; quia periculosa sunt.

E c

VIII.

VIII. Qui non vult occasiones proximas peccandi à se amoliri, vel non remittere ex animo, vel non restituere, aut satisfacere, quibus debet; vel non habet formale (licet probabiliter cum *C. Lugo, l. c. f. 5 Laym. Dian.* aliquid dicant, virtuale in contritione universali inclusum sufficere, saltem quando non occurrit cogitatio de peccatis vitandis) propositum, peccata mortalia, (quando alia confitetur) vitandi efficac, i. e. cum quoniam possit consistere affectus actualis erga aliquod mortale, non est sufficiens attritus. Ratio, quia non est dolor & detestatio efficac, quippe cum quo possit stare voluntas peccandi: nec is se ex toto corde convertit ad Deum, detestans peccatum super omne detestabile. *Suar. Fernand. Lay. l. 5. t. 6. cap. 4. Dian. p. 3. t. 4. resol. 119. & c. commun.* Et licet solam venialia confitearis, teneris tamen, sicut dolorem, ita etiam propositum, saltem virtuale, circa illa habere. *C. Lugo, d. 14. f. 8. & 9. & alii.*

IX. Redire sapè cum eodem mortali, non est certum indicium deesse attritionem, etsi sit magna præsumptio; præsertim in iis, qui coguntur confiteri à parentibus, magistris, &c. item in iis, qui aliquoties moniti concubinam non separant, aut restitutionem non faciunt; quibus proinde absolutio differenda est, nisi id actu præsent. Quamquam possint esse alia signa veri doloris, v. g. si media præscripta sint adhibita, occasiones vitare, si numerus peccatorum imminutus, si peccatus omnino asserat, cui plerumque credi debet, cum ipse sit sui accusator, defensor & testis. Quia in re opus est magna prudentia Confessarii, ne poenitentem

severitate avertat, neq; etiam lenitate seducat, & peccet, pereatq; cum illo. *Suar. in 3. p. d. 32. f. 2. Sanchez. l. 2. in decal. cap. 32. & l. 3. cap. 5. C. Lug. l. c. n. 166. & 169.* contra quorum, aliorumq; communē sententiam, docent apud *Dian. Vivaldus, & Ioan. Sancius, d. 10. n. 16.* posse toties, quoties confiteatur, absolvi, etiam si nullus appareat profectus; eò quòd sine illo possit esse verum propositum: sicut est in iis, qui venialia semper afferunt eadem. Verum id probare non aulin^s, nec videtur esse paratio. *vid. Còn. d. 2. dub. 14. Dian. p. 1. t. 7. R. 55. & p. 2. t. 2. mise. R. 45. & p. 5. t. 4.*

Ms

X. Absolvendi sunt ii, qui ex officio, domo, vel negotio, in quo propinquum peccati periculum imminet, discedere nolunt, eò quòd sine maxima difficultate non possint, parati interim media prescribenda adhibere. Ratio, quia occasio, etiam propinqua, non necessitat ad peccatum, ideoque stare potest cum proposito peccata vitandi. Nec refert, quòd quis putet, vel timeat se unū, vel plura peccata non vitaturum; quia propositum est actus voluntatis; existimatio autem illa, est actus intellectus, qui ex illo proposito, ob humanæ voluntatis mutabilitatem, non necessariò consequitur. Interim, qui certus est, impossibile sibi esse, in tali occasione peccata vitare, debet eam deserere, nisi velit perire. Ita *Laym. l. c. C. Lugo, l. c. n. 152.*

XI. Non requiritur dolor sensibilis, sufficit enim intellectus: qui cum sit internus, ac spiritualis, scrupulosi non facili debēt angi, quasi sine dolore accedant ad Sacramentum, eò quòd nullum sentiunt.

Et affine p. 60. In. XI

Ec 2

XII.

XII. Is, qui nihil cogitans de confessione, attentionem elicit, non referens eam ad Sacramentum non potest sine novo dolore ad id accedere: quia pars debet referri ad partem. Ita *Suar. d. 10. q. 4. Bon. d. 5. q. 3. p. 2.* Contrarium tamen videtur docere. *C. Lugo, d. 14. f. 4. n. 37.* quod non est impossibile, *Tambur. l. 1. cap. 2.*

XIII. Non sufficit ad Sacramentum dolor, qui sequitur absolutionem: imò secundum sententiam saltem tutiorem, quam docet *Laym. l. 5. ca. 4. & Cón.* debet antecedere etiam confessionem, (et contrarium etiam probabiliter doceant *Vasq. Ell. Fagund. C. Lugo, de pœn. d. 14. f. 2. & Gasp. Hurt. d. dif. 5. apud Dian & Escob. t. 7. E. 6.*) Unde peccantes iniuncto ad dolorem excitandi, aut si post peccatorum narrationem fiat, repetant verbo confessionem, dicendo se dolere de peccatis expoliatis. *v. Laym. l. c.*

XIV. Probabile est, eum, qui paulò ante confessus iterum confitetur, vel eadem peccata, vel quae exciderant, de quibus ante (explicitè, & in particulari) non doluit, non tamen elicere novum dolorem. *C. Lugo, d. 14. f. 3. Dian. p. 9. t. 3. R. 5. & 51.* & consequenter potest moribundus propter periculum instantis mortis absolvi, audito tantummodo altero peccato; & deinde, si superstes maneat, auditis reliquis iteratò absolvi in virtute doloris præcedentis. *Tambur.*

DUBIUM III.

Qualis Confessio requiratur?

ARTICULUS I.

Andebeat esse integra materialiter?

Resp. Ad confessionem, per se, & ordinariè requiritur integritas materialis, sita in eo, ut postquam diligentius te excusseris, & conscientia tuae latebras (ita loquitur *Trid. sess. 14. ca. 5.*) exploraveris, confitearis omnia mortalia memoriae occurrentia, nondum confessa, eorumque numerum, & circumstantias, quae speciem mutant. Patet ex *Trid. l. c.* & est certum. Ratio, quia alias nec iudicium sacramentale rectè administrari, nec æquitas in pœnis statuendis servari potest.

Dicitur I. *Per se & ordinariè*: quia per accidens, & extraordinariè, sufficit integritas formalis. *v. dub. seq.*

Dicitur II. *numerum*: intellige certum, qui si nõ constet, dic probabilem, addendo, *plus minus*. Quod si deinde deprehendas te errasse, non tenes iterum confiteri, nisi notabiliter fuerit major. *Egund. Sanch. Hurt. contra Regin. Fill. & Sa.*, qui dicunt, verba illa, *plus minus*, tantum extendi, ad unum vel duo supra numerum indicatum. Sed quamvis hoc sit verum in numero parvo denario, v. g. non tamen in aliis, v. g. centenario, millenario, &c. quia verba illa non habent sensum absolutum, se respectivum, ad numerum, cui addun-

etur, qui quanto fuerit major, tanto etiam maior
 verbis istis intelligitur, dummodo tamen sit pas-
 yus respectu alterius, cui adiungitur, quod pruden-
 tis arbitrio æstimandum est. Ita *Dian. p. 3. l. 3. l.*
194. ex Nav. &c. Item C. Lugo, d. 16. n. 94. Quod si
 autem nec probabilis haberi potest, dicenda est
 consuetudo peccandi, tempus, & frequentia in
 die, septimana, mense, vel anno. *v. Fill. tom. 7. l. 7.*
c. 4. Dian. p. 3. t. 4. resol. 94. Gasp. Huri. d. 9. dif. 5. C.
Lugo d. 16. num. 79.

Dicitur III. *Quæ speciem mutant:* quia etsi pro-
 babile sit, quod docet *Suar. Côn. & alii*, etiam casus
 quæ notabiliter in eadem specie aggravant, (hoc
 est, quæ juxta cujusque conscientiam excedunt
 ordinarium peccandi modum) esse explicandas,
 ob rationem allatam in responsione. Contra
 tamen sententia, quam ex *D. Thom. Sylv. Navar.*
 docet *Vasq. Reg. Bonac. Lugo, d. 16. l. 3.* etiam proba-
 bilis est, & tuta: saltem si excipias, 1. Gradus con-
 sanguinitatis, in incestu. 2. Quantitatem furti, in
 injuriæ, &c. quæ egent satisfactione. 3. Quando unus
 actus plures sunt occisi, vel infamati, vel apud plu-
 res. 4. Odiu diuturnum: quia tunc solent plures
 actus fieri. *v. Regin. loc. cit.* 5. Peccatum inter con-
 fessarium & pœnitentem. *v. Fill. de imped. mat. l. 1.*
5. q. 5. 6. Si circumstantia invehat censuram vel
 reservationem, vel ad necessariam pœnitentis de-
 rectionem, à confessario prudenter interrogat.
Vnde resolves.

I. Ad integritatem confessionis prærequiritur
 diligens examen, pro capacitate pœnitentis, tem-
 poris mora, & ceteris circumstantiis. Ad id autem
 quis

sufficit diligentia mediocris, qualem vir prudens in arduis negotiis adhibet, vel qualem, moraliter loquendo, docti & timorati adhibere solent, etiam si quis putet, majore diligentia plura se reperiturum. *Bon. t. i. d. 5. q. 3. Laym. l. 5. t. 6. ca. 8.* Post medietatem autem istam diligentiam non tenetur de antea acta vita ulterius cogitare: & si quid occurrat, quod videatur non esse in confessione explicandum, potest sibi persuadere, cum cæteris id memoratum fuisse, *Dian. p. 3. t. 4. R. 107. ex Sancio.*

II. Examen hoc à confessario potest suppleri: quod tamē *Suar.* reprobatur, in confessionibus longis diligentiorum, eò quòd impossibile ferè sit, ut quis repente rogatus omnia recorderetur; & tantum admittit in rudibus: quos etiam monet *Sa. Confessio*, bona fide confessos, non nimis rogandos de confessionibus præteritis, nisi intelligatur aliquid necessarium de fuisse. *v. Fagund. Dian. p. 3. tr. 4. ref. 89.*

III. Non est necessarium peccata scribere, ne memoria excidant, ut contra *Bon.* docet *Suar. Vasq. & alii.* Imò *Sotus* dicit, id non consulendum, ob periculum evulgationis. Melius tamen *Lay. Cón. & alii*, asserunt, suadendum esse; dummodo vitetur anxietas nimia, propter quam scrupulosus prohiberi potest.

IV. Invalida est confessio, non integra ex ignorantia, vel negligentia mortaliter culpabili, ut verius docet *Suar. & alii* communiter, contra *Sotum & Canum*: quia *Trid.* requirit diligens examen.

V. Non officit integritati, per se loquendo, si quis subinde gravius lapsus, id alteri prius cōfiteatur.

tur, & deinde ordinario suo venialia tantum, (qui imprudenter id ægrè feret, prohibebit, aut reprehendet) nisi tamen ea occasione, maneat in mortali occasione peccandi, aut ideo circumeat, ut liberior peccet: tunc enim graviter peccabit, & ob defectum attritionis, confessio erit nulla. Ita *F. Lugo, l. 5. t. 6. C. Lugo, d. 16. n. 57.*

VI. Ex circumstantiis minuentibus, illæ tantum explicandæ sunt, quæ vel omnino tollunt malitiam, vel ex mortali faciunt venialem, ut paritas materiæ, indeliberatio, &c. v. g. si die Veneris ignorans comedisset carnes: vel alioquin notabiliter mutant iudicium Confessarii, saltem quoad speciem.

VII. Ad servandam integritatem confessionis, peccata mortalia dubia, ut dubia, (loquendo de dubio propriè dicto,) sunt aperienda, ut docet *Suar. in 3. p. to. 4. d. 22. s. 9. n. 7. Sanch. Dian. C. Lugo, d. 16. n. 63. Bon. d. 3. q. 5. s. 2. p. 2. dif. 4.* & alii communiter contra *Côn.* Ratio, tum quia peccata, quæ sunt in conscientia, debent manifestari; at dubia sunt, ut dubia in conscientia: tum quia in negotio salutis, & medio ad hanc necessario, non tam locum habet illud axioma: *Melior est conditio possidentis, quam hoc; In dubio tutior pars eligenda est.* (Excipiuntur tamen scrupulosi, & ii, quibus diu post peccatum suboritur aliquod dubium; si aliàs soliti sint sollicitè confessionem instituere: quia non est dubium prudens.) Quod si postmodum accipiat notitiam certam, idem rursus esse confitendum, tanquam certum, docet *Turianus, Sanch. 1. mor. c. 20. n. 69.* Dubitat tamen *C. Lugo, d. 16.*

d. 16. / 2. n. 79. & 92. suadetque id ut securius. v. Dra. p. 3. t. 4. R. 60. & 107. Si verò peccatum confessus est, ut certum, & postea de eo dubitet, an fecerit, non tenetur iterum confiteri, ut dubium. *Lug. Tamb. de exped. conf. l. 1. ca. 1.* qui idem censent, etsi postmodum certò comperiat se non fecisse. Monent autem *Suar. & Tamb. l. c.* si quis sola peccata dubia confiteatur, monendum, ut addat aliquod certum ex alijs confessis. Quod si id haberi non possit, absolvendum sub conditione.

ARTICULUS II.

Quando sufficiat confessio integra formaliter?

Resp. Etsi ad hoc Sacramentum requiratur semper aliqua confessio, non tamen semper opus est, ut ea sit integra materialiter, modo sit talis formaliter, seu moraliter, id est, quantum moraliter loquendo hic & nunc potest fieri; etsi postea debeas, si possis, supplere defectum, non statim, sed quando rursus confiteri obligaberis, aut voles. Porro quando talis confessio sufficiat, sequentes regulæ docent.

Prima. Quandoquocumque quis ad materialiter integrè confitendum physicè est impotens, sufficit integritas formalis: quia præceptum divinum non obligat ad impossibile. Unde possunt in sequentibus casibus absolvi, 21. Mutus, etsi unum tantum vel alterum peccatum per nutus significaverit: nisi tamen scripto possit confessario exhibere: ad

E e s quod

quod tunc eum teneri probabilius est, ut commu-
 niter docetur, contra *Caj. Nav.* & alios. 2. *Surdus*,
 qui non potest omnia explicare. *Laym. l. 5. t. 6. c. 17.*
 8. 3. Ignarus idiomae tempore præcepti vel ab-
 terius necessitatis, etsi non integrè intelligatur, si
 neque confessarius linguæ gnarus, neq; interpretis
 haberi possit; imò etsi adsit interpretis: nõ enim te-
 netur per eum confiteri, ut docet *Suar. Vsq. Dian.*
 nisi fortè in periculo mortis, in quo aliqua minor
 cõfiteri sufficet. *C. Lugo, d. 25. n. 61.* 4. Moribundus,
 usu linguæ subito destitutus, si petat absolvi, ac
 det signa doloris, vel antè dederit coram aliis, mo-
 do id fecerit in ordine ad Sacramentum, quod de
 quovis in eo statu præsumendum videtur. Quo
 casu, si (saltem coram ipso infirmo) sive ab uno,
 sive pluribus, mediatis, vel immediatis testibus
 detur testimonium, Sacerdotem non tantum posse,
 sed probabiliter etiam teneri absolvi, (saltem
 sub conditione) docet *Dian. & C. Lugo, d. 18. n. 84.*
Et c. ex multis aliis. Item *Bonac.* citans declar-
 ationem Cardinalium pro se; & *Prap. q. 4. d. 1. s. 1.*
Et c. eò quòd sic & ægri necessitati, & reverentia
 Sacramenti consulatur. Dixi saltem quia *Tam-
 bur. l. 2. exped. conf.* citans *Cõn. Prap.* & *Lugo* docet,
 posse & debere absolvi absolutè, etsi sit absens,
 qui de signo coram se dato testatus fuit. Demique
 si nullum signum dederit, nullo modo absolven-
 dus est, cum actus judicialis non exerceatur, nisi
 præcellerit accusatio: licet enim recentiores qui-
 dam, ut *Tambur. de exped. conf. l. 2. cap. 10.* citans
Homo bonum & Mofes Item *Phil. Servius in ami-
 co fidele, p. 3. cap. 1. Ant. de lit. Barth. de S. Faust. Et c.*

censeant posse, imò debere absolvi sub conditio-
 ne, dummodò aliàs probè & Christianè vixerit,
 cò quòd præsumi possit interius elicuisse contriti-
 onem, idque *Dia p. 4. t. 4. R. 92. & p. 9. t. 6. R. 20. ex*
aliis 12. iudicet probabile; ab aliis tamen meritò
 rejicitur, ut *Suar. Vasq. Còn. Mercer. Lugo, d. 17. f. 3.*
Malder &c. ipsoque *Diana l.c. & aliis. 12.* apud
Aversam; quia deest omnis externa confessio,
 quam esse partem essentialè hujus Sacramenti,
 constat ex *Trident. sess. 14. can. 9.* & ex nullo si-
 gno rationabiliter præsumi potest, ut suppnò.
Lugo, l.c. Averfam. q. 10. f. 18. ubi notat absolu-
 tionem, quæ iis, qui inscripti sunt in Societatem
 Rosarii, solet in infirmitate impendi sine omni
 confessione, non dari tanquam sacramentalem,
 nec in ordine ad conficiendum Sacramentum, sed
 ad indulgentiam, & remissionem pœnæ conse-
 quendam.

Secunda. Quando vel pœnitenti, vel confes-
 sario imminet periculum vitæ, quod nec illum
 integrè confiteri, nec hunc audire patiat, suf-
 ficat integritàs formalis. Ratio; quia tunc materi-
 alis non est possibilis moraliter: quod valet fe-
 quentibus casibus.

1. Si pœnitens, v. g. infirmus, uno, altero ve pec-
 cato dicto deficiat, vel sit grave periculum ne de-
 ficiat.

2. Si infirmus volens confiteri, dum ei fertur
 viaticum, deprehendatur multas confessiones fe-
 cisse invalidas, & gravitas morbi non patiat dil-
 lationem absolutionis. *Gran. Zambr. Dian. p. 5. t.*
3. R. 57.

3 Si ipse Sacerdos in periculo constitutus, videatur ante moriturus, quam pœnitens absolvatur.

4. Si tempore pestis, prudentum iudicio mortaliter certum periculum sit, ne confessarius inficiatur, qui si tamen totam audire velit, tenebitur eam pœnitens.

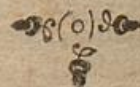
5. Si immineat confictus, vel sit multitudo moribundorum, v. g. in naufragio, nec possint omnes audiri. In quo casu possent etiam omnes simul, ab uno peccato, quod minus infamat, (vel etiam secundum quosdam, si aliter fieri non possit, dicendo in genere se esse peccatores) absolvi dicendo: *Ego vos absolvo, &c. v. Sa. V. Absolutio, & C. de sacr. d. 7. dub. 9.*

Tertia. Quando ex confessione certi peccati, et circumstantiæ, timetur meritò grave damnum proprium, vel alienum, sive confessari, sive alterius, corporale vel spirituale, potest id reticere. Ratio, quia præceptum divinum de integritate, non obligat cum tanto incommodo, quod tantum se posse, ut peccares confitendo, v. g. 1. Si Sacerdos certum peccatum sit revelaturus, (intelligitur cum *Côn. C. Lugo, d. 26. n. 217.* quod pœnitens se non teneatur revelare.) 2. Si sciat v. g. mulierem certo peccato sibi, vel confessario fore periculum ruinæ. 3. Si pœnitenti inde immineat grave damnum, vel periculum vitæ vel fame. In his tamen casibus videtur requiri necessitas confitendi, v. g. ob communionem annuam, vel si longo tempore alioqui esset differenda. *v. Fill t. 27. ca. 6. C. Lugo, l. c.* Ubi monet, talia damna aut pericula non facile fingenda esse; & quidem in Religioso vix posse locum habere, Quar.

Quarta. Si quis aliquod peccatum, vel circumstantiam non possit confiteri sine violatione sigilli, v. g. si invalidè absolviſſes ſimoniacum, nec poſſes confiteri, niſi illi, qui facilè inde poſſet conſpicere, quisnam ille eſſet.

Ex omnibus ſuprà dictis ſequitur, excuſari etiam ſequentes ab integritate materiali. 1. Qui habent caſum reſervatum, de quo *infra* & *Laym. l. 5. c. 12.* 2. Scrupuloſum, qui perpetuò angitur de obliſis. 3. Quem Sacerdos abſolvit ante finem, nolens omnia audire, ut habet *Bon. hic.* 4. Quem fallit memoria, ita ut dicat, ſe ſcire in genere, quod peccaverit mortaliter, non occurrere autem ſpeciem peccati; etſi tunc veniale aliquod addere ſit conſultum. Ita *Con. & Laym. l. c.* contra *Sotum & Medin.* 5. Eum, qui extreme rudis, vel ſimplex dicit ſe dolere de peccatis, nullum tamen in ſpecie, ne veniale quidem ſciat dicere: qui etſi ſpeculativè loquendo poſſet abſolvi, practicè tamen non expedit, ſed data benedictione permittatur communicare. Ita *Laym l. c.* 6. Qui aliquod peccatum non poteſt confiteri, ſine complicitis infamatione, v. g. ſi peccaſſes cum matre, vel ſore, quam confellarius noſſet, (tunc enim ſi alium confellarium non poteſt habere, quem aliàs adire tenereris) ſufficeret, imò deberet dici, quod animo cum ea, vel in genere, cum aliqua fornicationem, vel inceſtum commiſiſſes, reticendo gradum primum, vel ſecundum, quoad licebit ſine manifeſtatione complicitis cum propoſito conſitendi integre Sacerdoti alteri, proxima occasione. Ita probabiliter *Navar. c. 7. Ban. Con. Valent. Prapof. hic*

dub. 6. Gamaz. &c. Ratio est, quia quando duo præcepta divina concurrunt, naturale & positivum, quæ simul servari non possunt, præferendum est naturale; quia strictius obligat. Et si probabiliter contrarium doceant *Fill. Suar. Vsq. l. 1. c. 1. Lugo, a. 16. num. 394. Hur. Cón. & alii commun.* Unde talis saltem non tenebitur tacere id peccatum, ne complicem infamet, nisi commodè possit; (quod *C. Lugo* extendit etiam ad non complicem, sine cujus manifestatione peccatum explicari non potest) ideoque confessario curandum, ne nominentur personæ, nisi ad pœnitentis directionem opus esset; tunc enim infamia ista non tanti æstimatur, eamque sibi imputet, qui peccavit. Conferendum tamen est commodum directionis, cum infamia. Ratio supra dictorum omnium, quia in his casibus moraliter non potest fieri confessio materialiter integra. *Laym. c. 8. Fagund. p. 1. c. 3. v. Dian. p. 3. l. 4. c. 64. & 131. & p. 1. t. 7. R. 40. Less. l. 2. c. 11. d. 1. Tamb. de exped. conf. l. 2. c. 9. §. 2.* ubi docet probabile esse, quod talis pœnitens propter solam consolationem, quam sentit ab amico vel doctorum Confessario, possit ei confiteri, et si alium habere possit.



ARTICULUS III.

Qua sint reliqua conditiones confessionis?

Resp. Præter integritatem sunt hæ tres :

Prima, ut sit vocalis, scilicet ordinariè: idq; propter usum, & praxin Ecclesiæ graviter obligantem; nisi subsit justa causa, ut impotentia, sive physica, sive moralis : quæ si adsit, potest fieri nutu, scripto, aliove signo, v. g. si quis ob anxietatem loqui non possit; aut puella supra modum verecunda, aliter si non possit explicare, quam scripto, quo à confessario lecto, addat voce, de his me accuso. *Suar. V. s. q. C. Lugo, Laym. l. 5. t. 6. c. 6. num. 3.* Imò qui aliter non potest, tenetur juxta communem sententiam confiteri per nutus, aut scriptum, tempore præcepti: etsi id, quoad scripturam, non admittant, *Navar. Tol. Sorus. Valent Dian. extra articulum mortis. v. C. Lugo, d. 15. num. 87.* Similiter suadendum esse surdis, ut confiteantur scripto, (licet ad id non teneantur) ne ab aliis audiantur. Eandemque ob causam eos non interrogandos, nisi de planè necessariis, ex *Possev. docet Dian. p. 3. t. 4. R. 127. & p. 3. t. 6. R. 5* Unde resolves hunc Casum.

Is, qui extra necessitatem, totam confessionem facit nutu, vel scripto, mortaliter peccat, ac consequenter non absolvitur. *Dian. p. 3. t. 4. R. 127. ex Sylv. v. Föll. tom. 1. t. 7. c. 1. Cõn. d. 6. dub. 1, Suar. d. 25. f. 3. n. 5.*

Secun-

Secunda Conditio, ut sit secreta, id est, ut fiti Sacerdoti, non quidem ex necessitate, sed ut in ecclesiâ. Publica autem, qualis in naufragio, gratia hospitali; ubi alii adjacent, vel per interpretem, non obligat (saltem respectu peccatorum occultorum) nisi ex charitate sui cum, qui in articulo mortis dubitat de contritione; ac tum ad hoc sufficit ea confiteri, quæ minorem pariunt infamiam. Ita *Suar. Fagunâ. Dian. p. 3. t. 4. R. 29. & 119.* resolves.

Si quis peccata in prioribus confessionibus oblita esset, non teneretur etiam in articulo mortis ea confiteri publicè, vel per interpretem: quia peccatorum oblitorum confessio tantum obligat præcepto positivo divino, quod in hoc casu resolat. v. *Laym. ca. 6. Dian. p. 3. t. 4. R. 128. & 119.*

Tertia Conditio, ut sit vera. Quod requiritur essentialiter in materia substantiali & necessitate, quia alias in re gravi decipietur iudex: neque esset confessio integra, ideoque irrita. Non tamen in materia libera, tum quia falsitas signi in accusatione circa materiam accessoriam, non irritat sententiam irritam; tum quia talis tantum peccat venialiter, cum non sit graviter injurius Sacerdoti, nec sacramento. Ita *Navar. Suar. & 119.* resolves.

I. Non est mortale, nec irritat Sacramentum. Si in confessione mentiaris leviter, circa res non pertinentes, aut non necessarias ad Sacramentum, v. g. si historiam falsam narres, vel si neges veniale, vel mortale, quod non teneris confiteri. Si falsò te accuses de veniali; quod tamen mortale

grave erit, si id facias non dando aliam materiam
cum sic formam reddas irritam, & sacramentum:
nisi tamen facias ex scrupulo, perturbatione. Ita
Suar. Fill. tom. 1. t. 7. ca. 4. Laym. l. 4. t. 6. ca. 8. Dian. p.
3. 4. R. 69.

II. Sacrilegium est, & absolutio nulla: 1. Si mor-
tale, quod confiteri teneris, & putas esse, neges,
aut negas, ne intelligatur 2. Ut communiter doce-
tur contra *Sylv* si mortale tibi falso imponas, nisi
tamen fiat ex simplicitate, scrupulo, & c. 3. Si ne-
ges vel mentiaris circa peccata aliàs ritè absolu-
ta, quando Confessarius, ut Judex vel Medicus de-
bet, aliquid, ut necessarium ad præsentem confes-
sionem interrogat, *Lugo, d. 14. f. 10. Tamb. l. 2. c. 10.*
§. 2. secus si ad præsentem confessionem non faci-
ti. *Ibid.*

ARTICULUS IV.

Quando confessio sit invalida, & quo- modo iteranda?

Resp. I. Id contingit ex duplici capite. *Primò* ex
parte confessarii, si jurisdictionem habuit, vel cer-
tè impediram per censuram, vel si formam sub-
stantialiter vitia vit; vel non intendit absolvere; vel
peccatum nullum intellexit.

Dico, *nullum*: quia si ob surditatem, somnum,
vel distractionem, aliqua licet mortalia non intel-
lexerit, sine culpa pœnitentis, probabilius est. va-
luisse absolutionem, ac postea tantum repetenda
esse non audita, ut contra *Sylv. Anton. Navar. &*
alios,

alios, docet *Henriq. Laym. l. 5. tr. 6. c. 9. Dicitur*
ref. 198. Addo, sine culpa : quia si semidormiens
 mala fide confitearis, peccas, & confessio est
 invalida, ideoque repetenda *l. r. cap. 10. §. 3.* Denique
 addunt aliqui cum *Tol.* si confessarius indoctus
 non potuit discernere mortale & veniale, iurata
 esse. Verum id *Suar. & Laym.* & alii passim
 sciunt, & quidem, etiamsi Confessarius putasset
 esse veniale, quod fuit mortale: ideoque confes-
 sionem bona fide tali factam, non esse opus repe-
 re. Ita & *Henriq. Sanch. 1. mor. cap. 10. n. 69. Dicitur*
p. 3. t. 4. R. 121. contra Vasq. Dixi, bona fide : quia
 mala fide, v. g. quia quæsiuisti talem Confessa-
 rium, qui tibi mederi non possit, debes repetere
 cum enim actu peccaveris, dum confitereris, non
 fuisti ritè dispositus, ideoq; nec absolutus. *Tam-
 l. 2. c. 10. §. 3.* Denique, si finita confessione au-
 digas Confessarium aliqua non percepisse (sive
 propter somnum, sive distractionem) nescias
 tem, quæ sint illa, teneris reperere confessionem,
 si brevis fuerit, quia de singulis prudenter potest
 dubitare : si autem longa fuerit, ait *Tam-
 non teneri, ob rationem contrariam; & satis est
 confiteri, quod dubites, an aliquod ex tuis pecca-
 tis Confessor percepit.*

Secundo. Invalida est ex parte pœnitentis, si
 fuit excommunicatus, de quo infra, si mortaliter
 euit, vel de eo se falsò accusavit; si mortaliter
 negligens fuit in examinanda conscientia, item si
 fuit atritus (quod patere solet inde, si sponte que-
 sierit confessarium surdum, indoctum, cœcum,
 &c. *vid. Sanch. loc. cit.* si nolit tollere occultos

(cc. v. Dian. p. 4. t. 4. R. 201.) quibus addi potest, ut plurimum, si peccatum carnale confessus sit suo complici.

Resp. II. Si confessio apud eundem confessarium iteretur, sufficit uno verbo in communi se accusare de peccatis ante illi cognitis, dummodo istorum recordetur, saltem in confuso, aut status ac vitæ hominis in communi, aut pœnitentiæ à se impositæ, ut docet *Vasq. Tol. Lay. Sa. Dian. p. 3. t. 4. ref. 123.* Imò si nihil horum, sed tantum, quod sibi confessus fuerit, recordetur, validè, etsi illicitè, absolutum purat, *Lay. & Dian. l. c.* Idem absolutè docet *Gran. & Mercerus in 3. p. q. 9. n. 1.* cum quibus *Dian. p. 5. t. 14. R. 51.* se retractans, probabile censet, quod etiam licitè possit absolvere.

Resp. III. Rarè obest defectus ex parte confessarii, si pœnitens eum inculpabiliter ignorat: quia in confessione sequenti absolvetur etiam ab iis, à quibus se bona fide absolutum purabat. *Vnde resolves.*

Is, qui à puero peccatū aliquod grave, v. g. molitiam, inculpabiliter omisit, ut quia putavit leve esse, vel nullum, non idèo tenetur repetere alia peccata (vel confessiones intermedias) sed hoc tantum, ut docet *Bon. Sanch. tom. 1. l. 1. ca. 16. Vasq. in 1. p. tom. 4. q. 92. Sancius, Lay. hic ca. 9.* addens, si simplex rusticus, qui tota vita tantum fecit confessiones generales, nihil confitens in specie, nec aliter instructus sit, etsi is validè sit absolutus, cum onere, ut cum melius cognoverit, omnia subjiciat clavibus; si tamen veniat, quando ingens est copia pœnitentium, ut tunc disponi non possit ad

ad omnia repetenda, posse eum absolvi, auditum
 men peccatis ab ultima confessione factis, cum
 obligatione, ut melius faciat. Ita *Laym. l. 1. c. 1. §. 1.*
4. v. Dian. p. 3. t. 4. R. 108. ubi addit ex *Navar. l. 1. c. 1. §. 1.*
Beja. Vasq. Regim. tom. 1. l. 6. ca. 5. §. 3. n. 133. & *Suarez*
Sancio, etsi ex errore culpabili mortaliter, quod
 tum tale, v. g. mollitiei (vel numerum, aliam
 circumstantiam necessariam) omiseris, non tenetur
 teneri repetere confessiones intermedias, si
 fide, & legitime factas, (in quibus ex naturali
 livione defectum illum non fueris confessus) et
 validæ fuerint, & maneant validæ.

DUBIUM IV.

De Satisfactione.

ARTICULUS I.

Quæ ejus necessitas, & quantitas?

Resp. I. Satisfactio, seu pœnitentia à confessio
 data, est necessaria necessitate, non sacramentali
 sed præcepti, ideoque à confessario regulariter
 imponenda est, (secundum *Suar. & Regim. tom. 1. l. 7. n. 12.*
sub mortali Card. tamen *de Lugo c. 1. §. 1.*
v. d. 25. num. 47. v. g. si ob peccata venialia
 pœnitentia esset injungenda, ejus enim voluntaria
 omissionem venialem tantum esse. Ita etiam
Dian. p. 6. t. 6. R. 44.) Et quidem proportionata
 tum peccatis, tum facultati pœnitentis. Ratio prin
 cipalis est, quia est pars sacramenti, non essentialis

sed integralis tantum, habens effectum ex opere operato, & majorem vi sacramenti, quam sine eo. Ratio posterioris, tum ex *Trid. sess. 14. cap. 8.* tum quia Sacerdos tenetur curare integritatem sacramenti: & tam vindicare, quam mederi. *Bon. t. 1. d. 5. §. 3. p. 2.* Unde resolves.

I. Excusatur aliquando Confessarius, si levissimam (vel etiam nullam) pœnitentiam injungat: v.g. 1. Si pœnitentem vehementissimè contritum, aut aliter satisfecisse advertat. *Cajet. Navar. Suar. Regin. Bonac. de pœnit. d. 5. q. 5. §. 3. p. 2. num. 1. & 2. Esob. cap. 6. num. 41.* Cum verò id raro, vel nunquam constare satis possit, tutius est, aliquam semper injungere, ut rectè monet *C. Lugo. d. 25. §. 4. num. 48.* 2. Si pœnitens sit mentis impositus, aut aliter impotens, aut morti proximus, aut valdè debilis: cui tamen prudenter injungi levem saltem pœnitentiam, v.g. percussione pectoris, invocationem nominis Jesu, (saltem corde) aliosve pios motus, vel ut per hæredes sacrificia, elemosynas, & similia opera pia curet, monet *Suar. Laym. & Bonac. l. c. & Navar.* qui addit, posse injungi, ut patienter ferat infirmitatem: quod tamen *Bon. l. c.* non probat, cum fieri possit, ut id valdè angat infirmum, timentem se non ritè satisfacere. 3. Quando scrupulosus sapius intra eandem horam redit cum novis culpis; quia supponitur satis imposita in præcedentibus. *Tambur. l. 4. cap. 1. ex Fagund.*

II. Etsi Confessarius peccet ex communi, si pro magis peccatis valde parvam pœnitentiam imponat, excusari tamen eum posse, putat *Diam. p. 3.*

t. 4. resol. 92. si addat illud, *quicquid boni fuerit*,
 &c. Verū hæc regula universaliter admitti nõ po-
 test, ubi bene notat C. Lugo, d. 25. num. 17. Cuius
 Tann. Palaus. &c. contra quos Diana pro se citat
 Bauni & Leand p. 6. t. 7. R. 5. & p. 9. t. 9. R. 54. Scilicet
 aliis non immeritò rejicitur, eo quod verba, ut
 te merè deprecatoria, non habeant vim elevandi
 omnia opera bona ad efficaciam Sacramentalia.
 Aversa. q. 13. s. 7.

III. Minor justo licitè datur ex causa: qualis
 g. est magna contritio. 2. Fragilitas animi vel cor-
 poris, ob quam timetur majorem non impetru-
 rus. 3. Tempus Jubilæi, vel Indulgentiæ plenariæ.
 Ita Suar. Henric. Laym.

IV. Non potest injungi, 1. Ingressus religionis
 docet Sa. V. Satisfactio: quia id nimis durum videtur.
 2. Pœnitentia publica, si sit periculum reveren-
 tiæ confessionis: alias interdum pro publico
 peccato, potest & expedit.

V. Etsi possit, & aliquando ob fragilitatem pœ-
 nitentis etiam expediat, injungi opus alias de-
 bitum, seu præceptum, v. g. Missæ auditionem de-
 bito, &c. ut docet Suar. Vasq. Laym. l. 5. t. 6. ca. 11. de
 alii Unde si scrupulosus sæpius redeat ad Confes-
 sarium, intra breve tempus semper nova confes-
 sio, non semper necesse est imponere pœnitentiam
 novam, cum opus antè debitum possit impo-
 ni, Bon. Henr. Lugo, Dian. p. 6. t. 7. R. 6. contra Suar.
 Regin. & Bauny. Si tamen Confessarius non expe-
 rimat, censetur imperasse opus liberum, ut docet
 iidem, & Dian. p. 3. tr. 4. R. 84. v. Cõn. d. 10. d. 1. q. 1.
 Dian. part. 4. tr. 4. R. 241.

VI. Etsi etiam possit injungi opus internum, uti contra *Marat. & alios* docet *Côn Hurt. & Dia. p. 4. t. 4. R. 24.* communiter tamen debet esse externū de afflictivum, v. gr. oratio, jejunium, eleemosyna. Nam avaris eleemosyna, luxuriosis afflictio corporis, convenit. Utrum vero licitè imponatur preces recitandæ pro defunctis, dubitari potest. *Vezæum. 2. c. 64. & Joannes Sancius, d. 16. n. 1.* negant. Affirmant probabilius *Turrian. de pœn. d. 37. dub. 4. C. Lugo, d. 35. f. 5. v. Dian. t. 4 p. 3. R. 54.*

VII. Potest etiam aliquando injungi cessatio ab aliquo bono opere, (v. g. nimia corporis afflictione) vel abstinencia aliqua vice à communione, ad promovendum majus bonum pœnitentis, si prudens Confessarius ad eum finem expedire judicet. *Salaz. Lugo, Dian. & c. cum Aversa q. 13. f. 3. contra Joannem Sancium.*

VIII. Etsi possit immediatè post absolutionem adhuc injungi, debet tamen fieri ante, ut servetur ordo judicii, *Dian. p. 3. t. 4. R. 136. & p. 5. t. 13. R. 36.* ubi ex *Cap. Emali & Ochag.* docet, etsi consuetudo habeat, ut ita fiat, illam tamen non induxisse obligationem.

Resp. II. Pœnitens communiter tenetur sub gravi obligatione, pœnitentiam, si rationalis sit, acceptare & implere, ut habet communis contra *Caj. Sylv. Nav.* Quorum sententia ad hoc saltem serviet, ut neminem non absolutum dimittas, si vel levissimam subire velit, ut notat *Sotus & Regim. l. 7. c. 2. v. Dian. p. 3. c. 4. R. 51 & p. 2. t. 15. R. 52.*

Dixi I. communiter: quia probabile est, quod docet *Lay. l. 4. t. 6. c. 15. Suar. & Dian. p. 3. t. 4. S. 136.*

con-

contra *Côn. Henric. & alios*, pœnitentiâ sub
 niali tantùm obligare sequentibus casibus. Si
 posita sit pro solis venialibus. Ita citati *com
 Henric. & Fagund. 2. Si pro mortalibus alia obli
 sis. 3. Omissionem partis non gravis, in confes
 ne mortalium, vel etiâ omissionem totius, si
 vis sit, v. g. unum Miserere. Côn. Reg. Fagund. *com
 Dian. p. 3. t. 4. R. 102. & p. 6. t. 8. R. 4. 5. Si Confes
 rius noluit obligare sub mortali: quia cum potest
 imponere pœnitentiâ liberè, & sine omni obli
 gatione, ut probat *Suar. hic d. 38. f. 7. Henric. &
 Fagund. Tann. Côn. de sacram. d. 10. dub. 8. n. 65. con
 tra Turr. & Vasq. potest etiâ sub levi tantùm im
 ponere. v. Dian. p. 3. t. 4. & p. 4. c. 4. R. 82. 5. Eum
 qui lucratur indulgentiam plenariam, liberari
 onere pœnitentiæ (nisi sit medicinalis, docet
 p. 5. t. 12. R. 3. & p. 9. t. 6. R. 36. ex Tann. Gran. Laym.
 & c. contra Valent. Marcha. & Avers.***

Dixi II. Si rationabilis sit: quia si iusto sit
 vior, ac difficilior, nec Confessarius eam moderari
 velit, non peccabit graviter pœnitens, si sine obli
 gatione discedens, alterius Sacerdotis iudicio pec
 cata submittat, ut docet *Suar. Côn. Laym. Imò ali
 am non obligabitur, si omninò injustam esse con
 stet, aut si pœnitens eam non possit implere, vel
 lius sit oblitus. Nec tunc ad aliud quicquam tenet
 tur, etsi expediat, ut is, qui sive culpabiliter, sive
 ne culpa oblitus est, in sequenti confessione limen
 tem sibi injungi petat. Ita *Côn. Lay. Dian. p. 4. t. 4. R.
 241. contra Richard & Sylv. qui putant talem con
 fessionem esse repetendam, quod præter ceteros
 tos, negat etiâ C. Lugo, num. 87. ex Vasq. docent**

ullem satisfacere, si confiteatur illud peccatum oblivionis culpabilis. *Vnde resolves.*

I. Is, qui pœnitentiam implet in statu peccati mortalis, probabiliter quidem satisfacit præcepto, cum impleat ejus substantiam: peccat tamen, sed venialiter, ut docet *Suar. Laym. Dian. l. c.* quia Sacramenti partem suscipit indignè, & obicem potest effectui, scilicet remissioni pœnæ, (quem tamen, obice remoto, recuperari docet, *Navar. Tol. Cajet. Dian. p. 3. t. 4. R. 85. Fagund. Suar. &c.*) unde quamprimum est implenda, potestq; graviter etiam peccari nimium differendo, quod ex variis circumstantiis judicandum. *v. Dian. p. 2. t. 15. Res. p. 5. t. 13. R. 38.* Non esse autem grave seu mortale, si non differat ultra octiduum, docet *Hurt.* apud *Dian.* Imò posse differri per annum, (hoc est, quam diu non tenetur ad novum Sacramentum pœnitentiæ) vult ipse *Dian. p. 9. t. 7. R. 57. ex Amico Leand. &c.* Nisi tamen pœnitens dubitet, an postea possit implere: eo enim casu tenere quamprimum commodè potest. Similiter non esse mortale, si obligatus jejunare feria 6. differat in diem sequentem; vel obligatus communicare singulis mensibus, differat ad 6. vel 8. dies, affirmat *Dial. l. c. ex Palao* præsertim ex causa aliqua, tametsi levi.

II. Pœnitentiam (etiam medicinalem) impostam sub conditione hac, *si iterum labatur*, nec tineri acceptare, nec implere, eò quòd Cōfessarius nec Judex sit, nec Medicus peccatorū, docet *Dia. p. 6. t. 7. R. 49. ex Palao, Trull. &c.* Sed contrarium probabilius cum *Suar.* tenet *Aversa q. 13. f. 4.* quia

non imponit eam pro peccatis committendis sed
 commissis, sub conditione reincidentia.

III. Qui non implevit intra tempus prescriptum
 non ideo deobligatur.

IV. Potest satisfacere per alium, cui Confessor
 id concedit, vel qui per se non potest, ut docet *Re-*
gin. Fill. Fagund. Dian. p. 4. t. 4. Resol. 14. hic tamen
 non tenetur, nisi Confessor id voluerit. An verò sa-
 tisfaciens pro alio, simul pro se possit, alii aju-
 lii probabiliter negant, ut habet *Sa.*

V. Non necessariò impletur ante communica-
 nem.

Quæres. Qui pœnitentiam possit commutare
 & quomodo?

Resp. I. Ex justa causa, quivis Sacerdos id potest
 si de novo ei confiteatur, ut habet communis sen-
 tentia contra *Sorum & Vasq.* saltem si peccata
 non sint reservata; imò etiam probabiliter, etiam si
 talia fuerint, ut habet *Fernand.*

Resp. II. Sine nova Sacramenti administratione
 potest id solus Sacerdos, qui injunxit, si adhuc re-
 cordetur statum pœnitentis, & hic ad eum refer-
 rat tempore tam brevi, ut moraliter idem pube-
 rum cœteri possit, v. g. intra hebdomadam, *Hier. &*
alii 4. imò et si post longius intervallum, *Log. de-*
versa, & Dian. p. 6. R. 46. & p. 9. t. 6. R. 57. contra
Palzum, &c. Ratio, quia iudex incognita causa
 non potest ferre sententiam. Ita *Sylv. Swan. Cui-*
Laym. Fill. Regin. Fagund. & C. Lugo. contra
Nav. Henriq. Tol. Sa. Rodriq. Bejam. Valerum. Dia-
p. 3. t. 4. Resol. 53. & p. 2. t. 1. misc. R. 53. qui dicunt
 etiam alium posse, non repetitis peccatis. *Quæ-*

sententia, etsi non ex ratione, ex principio tamen extrinseco videtur esse in praxi probabilis. (*Dian.* enim l. c. pro ea adducit .14. Authores, dicitq; esse usum sive praxin Confessariorum) & Confessarii posse servare, quando poenitens difficulter adduci potest ad repetenda peccata, vel tempus id non fert: praesertim si ex confessione (nam in ea, & non extra, debet fieri) aliorum peccatorum, & ex praesenti statu poenitentis, ipsiusq; testimonio, habeant aliquam confusam notitiam peccatorum praeterita confessionis. Ita *Fagund p. 2. l. 9. ca. 4. n. 22.* *Clugo, d. 25. § 6. n. 107. & 109.*

Resp. III. Ipse poenitens non potest commutare poenitentiam, etiam in evidentior meliorem, ut docent *Sanch. 4. mor. Con. d. 10. n. 13. Regin.* & alii: etsi contrarium probabile dicat. *Dian. p. 3. t. 4. Resol. 53. & tom. 2. tr. 4. R. 53. ex Procell & Villalob.* Sed hoc *Turri* temerarium, *Card. de Lugo*, communi Theologorum & fidelium sensui repugnare dicit, d. 25. § 6. n. 75.

ARTICULUS II.

De Satisfactione per indulgentias.

§. I.

Quid sit indulgentia, & quid ad eam
requiratur?

Resp. I. Indulgentia est gratia, qua certo aliquo opere, quod concedens praescribit, praestito, debita Deo poena temporalis, (non autem culpa) extinguitur.

Ff 2

tra

tra Sacramentum, sacrificium, & martyrium, per applicationem satisfactionum Christi, & Sanctorum, remittitur: idq; vel per modum absolutionis, erga subditos Ecclesiæ; vel nudæ solutionis, erga non subditos, ut defunctos & catechumenos, quibus proinde tantum dantur Indulgentiæ per modum suffragii. *Suar. Cõn. Fill. Sanctæ vel. Bon. d. 6. q. 1. p. 1.*

Resp. II. Ad valorem Indulgentiæ requiritur causa pia & rationabilis, eaque, ut habet sententia communior, *Suar. & aliorum*, proportionata effectui, & quantitati Indulgentiæ, saltem secundum concedentis prudentem æstimationem petentem non ex operis tantum difficultate, sed sine incepto, & operis ad eum utilitate. Ratio desumitur ex natura dispensationis bonorum, quæ sine causa ab inferiore facta non valet, & est dissipatio. *Ita dicitur eitt.*

Resp. III. Ad lucrandas Indulgentias requiruntur hæc cõditiones: 1. Ut sit baptizatus. 2. Ut sit subditus concedentis. 3. Ut non sit ligatus excommunicatione majore, ut habet communis, quia hæc privat communionem bonorum spiritualium. 4. Ut sit in gratia, saltem tunc, quando opus præscriptum completur: quia pœna non remittitur ante culpam. 5. Ut opus inunctum, moraliter totum & integrè impleatur. 6. Ut opus præscriptum sit honestum, saltem ex objecto: nam sufficit vitium ex fine inhonesto veniali, vel ex alia circumstantia parva, (ut docet *Suar. & alii commun. contra Cõn.*) saltem si nihilominus conducat ad finem Pontifici propositum, ut limitat *Laym.* Ratio prioris est, quia

quia illud opus plerumq; complet causam Indulgentiæ, quæ debet esse pia. Ratio posterioris; quia ratio injuncti operis, est affectio finis itenti à Pontifice, v. *Lay. Bon. d. 6. q. 5. p. 1.* Unde resolves.

I. Indulgentiis etiam finii potest, qui eas concessit.

II. Non expirant morte concedentis, cum sint gratiæ; nec, ut habet *Sa.*, ante notitiam revocationis.

III. Etsi intelligendæ sunt, ut sonant, cum tamē sint gratiæ, largè sunt interpretandæ; (nisi sint de penitentiis injunctis, ut ex *Henrig. &c.* notat *Amicus, d. 20. n. 77.*) servata tamen verborum proprietate. Unde censendæ sunt perpetuæ, si datæ sunt sine temporis restrictione.

IV. Etsi data pro articulo mortis, secundum *Sa.* expiret, quando semel est accepta: contrarium tamen est probabile, ob rationem datam, Illa autem non requirit applicationem Confessarii, aut alterius ministerium. *Quintan. in append. t. 9. d. 3.* Expediet tamen moribundos ad invocationem nominis JESU & Mariæ sæpius excitare, simulq; in memoriam revocare intentionem lucrandi istas indulgentias. *Ibid. d. 4.* Probabile enim est, si habeat plures imagines, grana, rosaria, &c. beneficia, posse (sive intuitu ejusdem concessionis, sive diversarum) toties lucrari, quoties nomen JESU reperierit, vel præstiterit opus requisitum. *Ibid. d. 6. ex Suar. Gran. &c.* Sufficit autem ad eas lucrandas quodvis tempus, in quo verificatur mortis articulus, etsi pluribus diebus ab ipsa morte absit. *Ibid. d. 5.*

V. Possunt moribundi plures indulgentias pluriarias, ob plures titulos concessas simul lucrari, v.g. quia habent plura rosaria, vel grana, crucis, imaginesve, quibus sunt applicatæ; vel titulo sine Religionis, Confraternitatis, &c. dummodo non requirant certa opera pro speciali necessitate applicanda. *Quintan. in append. t. 9. d. 4. idq; etiam eas, vel earum aliquas ignoret, aut non recordetur. Ibid. ex Lugo, Dian. & aliis. 6. contra Rodryg. Trull. &c.*

VI. Requiritur autem, ut moribundus crucem, granum, imaginem, &c. se cum habeat in articulo mortis, ut ratione illius lucratur: & quidem, ut certius ac certius obtineat, ejus habeat dominium seu possessionem, & apud se teneat. Non tantum est necesse, ut collo appensa, brachio obvelata, manuve apprehensa sint, (etsi aliquo horum modorum habere sit tutius) sed sufficit esse in lecto, vel juxta moribundum; licet ipse nec videat, nec tangat, nec sciat, aut recordetur se habere (nisi aliud exprimat). Sufficiet etiam habere commodatam, seu quoad usum (præsertim si id in ipso indubio exprimat, ut in Carolo Borromæi, & quinque Sanctorum sit.) Neq; necesse est retinere, donec expiret, (etsi & hoc sit tutius) sed sufficit in articulo mortis periculo habere, in eoq; nomen Jesu (si hoc requiritur) invocare. *Ibid. d. 6.*

VII. Concessæ vivis, non possunt applicari defunctis, nisi id exprimat, quia pendent à voluntate concedentis.

VIII. Probabile est, concessam pro certo tempore, posse sæpius obtineri, repetendo opera præ-

scripta, v. gr. eodem die, nisi addita sit restrictio: quia favores sunt ampliandi. Ita *Henriq. & Rodriq.* Contrarium tamen videtur probabilius, ob voluntatem concedentis contrariam rationabiliter præsumptam. v. *Card. de Lugo, d. 27. s. 6.*

IX. Et si consultum sit, ut opera omnia fiant in gratia; id tamen non videtur simpliciter necessarium. Laborandum tamen est Concionatoribus, & Confessariis, ut cum Indulgentiæ promulgantur, populum ad seriam confessionem excitent.

X. Ut quis lucretur pro defunctis, probabiliter non requiritur, ut sit in gratia; quia tantum ponit opus tanquam conditionem, quo posito, Pontifex applicat defuncto Indulgentiam, sive satisfactiones Christi, & Sanctorum. Ita *Escob. t. 7. E. s. c. 7. n. 45. ex Suar. & Prsp. in 3. p. q. 14. dub. 10. n. 93.* Contrarium tamen docet *C. de Lugo, d. 17. n. 93.* requirens statum gratiæ, saltem in fine operis: quæ sententia tutior est.

XI. Opus præscriptum dum sit, debet esse utile ad finem à concedente contentum, qualis est, v. g. elemosyna, præscripta pro redemptione captivorum, etsi fiat cum, aut in peccato, (modo aliud opus ei injunctum, & præscriptum in gratia fiat. v. *Card. de Lugo, d. 27. n. 84.*) non autem oratio præscripta ad placandum Deum, si ipsamet sit peccatum ex mala circumstantia, uti nec jejunium, si te inebries; item nec visitatio Ecclesiarum, sine ulla devotione. Ita *Laym. Bon. & alii.*

XII. Possunt uno & eodem tempore, plures Indulgentiæ diversis viis concessæ, lucriferi, si opus æquè utile ad finem utriusq; Indulgentiæ, nec sit

iterabile intra idem tempus, v. gr. jejunium, & communio. Ita *Prap. & Lay.*

XIII Non lucrantur Indulgentias. 1. Qui ex impotentia, vel ignorantia, sive totum opus præscriptum, sive notabilem ejus partem omittunt, v. gr. puer vel senex non jejunet: nisi tamen ob gravem difficultatem hoc opus ei in aliud est commutatum. *Henriq. Cajet. Bon. p. 5. num. 16.* 2. Qui opera injuncta, alio loco, tempore, vel ordine, perficit, quam præscriptum est, vel per alium, qui fuerit causa principalis, ut si per alium jejunarij, Ecclesias visitarij. *Nav. Reg. l. 7. Bon. l. c.* 3. Qui famulo tradidit elemosynam erogandam, quam iterum tenuit, ut habet *Bonac. ex multis* contra *San. 4.* Qui aliquid omittit, quod secundum sententiam probabilis, vel etiam probabiliorem, non est necessarium, si tamen sit necessarium re ipsa: quia communis error non supplet defectum. Ita *Bonac. ex Suar. Sanch. & alijs.*

XIV. Non obstat effectui Indulgentia. 1. Etsi ex opere requisito modicum quid omittatur, v. gr. cereponia in sacro, vel si parum comedas in jejunio; quia opus ponitur moraliter integrum. 2. Si opus requisitum præstes per alium, habentem se ut instrumentum, v. g. in elemosyna danda. *Bon. l. c.* 3. Si elemosynam des exiguam; nisi tamen in Bulla exprimat, dandum esse pro cujusq; facultate, tunc enim major danda est à divite, quam à paupere. Ita *Fill. Suar. Sa. & alijs.* 4. Si Ecclesiam visitandam non possis ingredi, ob hominum multitudinem, dummodo oratio fiat ante fores, vel in exteriorio. *Bon. 5.* Etsi in opere præstito non habue-

is intentionem consequendi Indulgentias, ut docet *Salas. Bonac. Galii* contra *Suar*. Et videtur certum, saltem si habueris interpretativam, ut habet *Laym* 6. Etsi opera fuerint aliunde debita, v. gr. ex præcepto Ecclesiæ. Ita *Laym*.

XV Quando datur potestas commutandi opera præscripta in alia, id non necessatio fit in confessione, & a Confessario, qui audit confitentem; sed potest fieri extra, & ab alio idoneo: ita enim declarat *Gregorius XII*. (ut & in Bulla Indulgentiæ, nomine Confessarii, intelligi quemvis approbatum) apud *Henriq. lib. 7. cap. 10. n. 8. & Prapof. q. 14. dub. 10. n. 88.*

XVI. Probabilius est, eum, qui tantum partem operis præscripti facit, non lucrari partem Indulgentiæ, nisi tam parum desit, ut censeatur moraliter integrum. Ita *Bon. p. 5. ex Nav. Suar. Cõn. &c.*

XVII. Cum præscribitur, ut visitentur aliquot altaria, sufficit ad illa se orando convertere ex eodem loco, ut habet *Sa. Bonac. part. 1. Suar. Rodriq. Dian.* Limitat autem *Card. de Lugo*, si sit tali loco, & situ, ut moraliter censei possit orare ad illa altaria, d. 27. n. 98.

XVIII. Cum confessio præscribitur, nisi in Bulla exprimat, venialium, probabilius est, non requiri, ut conditionem sine qua non, sed ut dispositionem ad statum gratiæ. *Bon. l. c.*

XIX. Nemo consequitur plenariam Indulgentiam peccatorum omnium, nisi omni culpa, etiam veniali, liber sit, quando ultimum opus explet. Unde consultum est, ut communio sit ultimum. v. *Laym*.

Quorūplex Indulgentia, & quomodo differat à Jubilao?

Resp. I. Indulgentia est totalis, sive plena, plenior, plenaria, plenissima, quæ non tantum penitentiam injunctam per Confessarium, vel Canones, aut secundum hos injungi debitam, sed etiam omnem Purgatorii pœnam tollit. Nec differt à Jubilao, nisi accidentaliter, privilegiis quibuslibet, ut quod in Jubilao licita sit dispensatio in certis votis, absolutio à reservatis & censuris, & quod Confessarius qui vis approbatus possit eligi, v. S. V. Indul. Bon. d. 6. q. 1. p. 2.

Indulgentia alia est Partialis, qualis est unius, vel aliquot annorum: item septenarum, quadragenarum, carenæ: item tertiæ partis peccatorum, per quas non significatur tolli tantam durationem Purgatorii, sed tantam pœnam remitti, quanta deletur per jejunium unius, aut aliquot annorum, aut quadraginta dierum in pane, & aqua, secundum Canones olim imponi solitum. Porro, quando indulgentiis plenariis adduntur aliquot anni, vel remissio tertiæ partis peccatorum, id secundum diversas sententias, vel ad diversos concedentes referendum est, vel facit ad cautelam, ut si fortè causa Indulgentiæ non fuerit sufficiens, saltem valeat ad illos annos lucrandos; vel ut adjuncta concedatur pro alio tempore, actione & loco; vel denique, ut ea per modum suffragii possit aliis applicari, v. Bellar. c. 9.

Resp.

Resp. II. Circa Jubilæum notanda sequentia.

1. Anno Jubilæo in Urbe durante, suspendi solent tantisper extra Urbem omnes Indulgentiæ plenariæ, quoad vivos, etiam in carceribus, (non tamen in periculo mortis constitutos, ut contra Laym. l. 5. t. 7. c. 8. num. 2. docet Bonac. d. 6. q. 1. num. 2. ex declaratione Urbani VIII. facta Anno 1625. neque quoad defunctos) itemque aliæ facultates, v. g. absolventi à casibus Bullæ Cœnæ, commutandi vota, dispensandi, &c. concessæ in ordine ad lucrandas plenarias Indulgentias. Non suspenduntur autem Indulgentiæ personis particularibus, aut ab alio, quàm Papa concessæ, nec privilegia Religiosorum, v. gr. absolventi à reservatis, &c. quia tantum suspenduntur facultates concessæ in ordine ad indulgentias. Ita Sanch. Henrig. c. 6. apud Dian. tom. 1. tract. de bulla crus. Fill. Bon. l. c. Benzon. & denique Card. de Lugo, d. 20. s. 8. n. 145. ex declaratione Urbani VIII. Anno 1625. Similiter neque suspenditur facultas concessa Episcopis per Trid. s. 24. c. 6 absolventi & dispensandi cum suis subditis, in omnibus casibus Sedi Apostolicæ reservatis; item nec dispensandi in irregularitatibus, in impedimentis matrimonii, aut petendi debitum, &c. quæ ex jure communi illis competunt. Zerola V. Annus S. S. A. Quintan. in append. t. 8. d. 16.

2. Etsi probabile sit, quod docet Navar. sapius lucrificari posse Indulgentias intra Jubilæum extensum ad duas septimanas: Contrarium tamen verius est, quod Congregatio Cardinalium declaravit, ut habet Bon. (ex Suar. Sanch. d. 6. q. 1. p. 5. n. 32.

qui tamen affirmat, in anno sancto posse obtineri toties, quoties opera præscripta præstantur, idque ex declaratione Urbani VIII.

3. Satisfacere tunc, i. qui Sabbatho ante primam Dominicam confitetur, ut habet *Laym. Bonac. & praxis fidelium*. Item qui confitetur & communicat ultima Dominica claudente Jubilæum. Cetera tamen opera debere fieri ante, & quidem intra unam hebdomadam, docet *Card. de Lugo, d. 27. n. 105. contra Bonac. p. 1. q. 5.* 2. Qui ordinem inter opera præscripta non servavit. 3. Si quis intra illud tempus cœperit confessionem, quam materialiter, imperfectam oporteat differri longius, potest tunc absolvi à reservatis, & commutari vota: postea verò extra tempus Jubilæi absolvi ab omnibus, etiam quæ oblitus est, reservatis, ac in obliis etiam dispensari: imò potest postea omnia facere Confessor finita confessione, quæ ante: quia cœpta causa manet potestas delegati, donec finatur. Ita *Sa. Less. l. 2. ca. 40. dub. 16. Bon. Laym. Sanc. l. 4. c. 54. Dian. t. 2. misc. R. 11.*

4. Qui neglexit lucrari Jubilæum in patria, potest alibi, dum ibi durat, lucrari, *Sanc. Vgel. Dian. p. 3. t. 4. R. 151.* Imò etiam in patria, si tempore publicationis ex invincibili ignorantia notitiam illius non habuit. *Botten. Dian. l. c.*

5. Quando duobus diebus immediatis occurrunt duo Jubilæa, quorum singula confessionem & communionem requirunt, non opus est bis confiteri & cōmunicare, dummodo perseveres in gratia: alia tamen opera repetenda sunt, *Thyr. p. 2. d. 32. d. 46. vid. Dian. p. 4. t. 4. R. 166.*